

(א) ולעיל ע"פ: (ב) ונעיל להולכה, (ג) ר"ל, (ד) ונעיל לו: (ה) גי' ש"ל המוכח, (ו) ע"פ: (ז)

הגהות הב"ח

(א) ר"ש"י ד"ה ה"י שלך וכו' וטרה וישר אותה: (ב) ד"ה אובנא וכו' תחת משאה אבל בבקעה: (ג) ת"ב ד"ה הוחמה וכו' אלף אומדין אם היה יסול: (ד) ד"ה ר"י יוסי וכו' מחמת מלאכה פטור מ"מ כיון: (ה) ב"א ד"ה דה"ה כל שני:

גליון הש"ס

ת"ב ד"ה אפילו וכו' שלא חש להאריך. ע"פ במשנת ה"ר"ש ה"י מ"ח ס"ח:

הגהות הגר"א

[א] גמ' פשיטא כו'. ר"ב גירסת הרמב"ם אישכא להו זנין שהו משא במתן וקא עיל כו':

מוסף רש"י

אירא דהר. ז"נ (ע"פ ע"פ)

השובר את האומנין פרק ששי בבא מציעא ע"ה.

עין משפט
גר מצוה

לו א ב מ"י פ"ח מהל' מבינה הלכה ה וע"י נמ"מ סמג עשין פב טו"ש"ע ח"מ ס"י ק"ל סעף יג סעף יד:
לו ג ד מ"י פ"ט מהל' שפירות הלכה ד סמג עשין פט טו"ש"ע ח"מ ס"י שלג סעף ו:
לח ה מ"י שם פ"ד הלכה א טו"ש"ע ח"מ ס"י שט סעף א:
לט ו מ"י שם טו"ש"ע שם סעף ב:
מ ז מ"י שם פ"ה הלכה א סמג שם טו"ש"ע ח"מ ס"י שי סעף א:

מפני רעפה. דלגן סהדי דבלאו אונסא דזווי נמי הוה מזבין לה והאי דעיל ונפיק אזווי ממחר הוא לגבות שלא יחזור לוקח: **צעא לזבוני צמחה.** היה צריך למאה זוי ורצה למכור שדה קטנה צמחה זוי ולא מצא לה לוקחין ומכר גדולה צמחתי: וקא עייל ונפיק אזווי.

HebrewBooks.org © Moznain Publishers. No commercial use allowed.

מפני רעתה: [א] פשיטא בעי לזבוני במאה ולא אשכח זובין במאתים וקא עייל ונפיק אזווי לא קני אלא אי בעי לזבוני במאה ולא אשכח ואי טרח הוה משכח ולא טרח זובין במאתים וקא עייל ונפיק אזווי מאי כמוכר שדהו מפני רעתה דמי או לא בתיקו: שכר את החמור ואת הקדר וכו' שובר עליהן או מטען: עד כמה שובר עליהן אמר רב נחמן ב' עד ארבעים שכוך איתביה רבא לרב נחמן ב' עד ארבעים וחמשים זוז אמר ליה כי תניא הריא ישבאתה חבילה לידו: **מתני'** השוכר את החמור להוליכו בהר והוליכו בבקעה בבקע' והוליכו בהר אפילו זו עשר מילין וזו עשר מילין ומתה חייב השוכר את החמור להוליכה בהר והוליכה בבקעה אם החליקה פטור ואם הוחמה חייב להוליכה בבקעה והוליכה בהר אם החליקה חייב ואם הוחמה פטור אם מחמת המעלה חייב השוכר את החמור והבריקה או שנעשית אנגריא אומר לו הרי שלך לפניך מתה או נשברה חייב להעמיד ^א[לן] חמור: **גמ'** מ"ש רישא דלא מפליג ומאי שנא סיפא דקא מפליג אמרי דבי ר' נאי רישא שמתה מחמת אויר דאמרינן ^ז אוירא דהר קטלה ואמרינן אוירא דבקעה קטלה ר' יוסי בר חנינא אמר בגון שמתה מחמת אובצנא רבה אמר בגון שהכיישה נחש רבי חי"א בר אבא אמר ר' יוחנן הא מני ר"מ היא דאמר כל המעביר על דעת של בעל הבית נקרא

בגון שבאת חבירה לידו. וא"ת א"כ פשיטא וי"ל דה"ל אסמכתא היא ולא קני א"כ דפועל לא נותן לו אלא לשכור צויה ולא מן הכל: **אפילו** זו י' מדין ב'. וה"ה אפילו זו שהלך בה קלרה יותר אלא *שלא חש להאריך: **הוחמה** בהר פטור. וא"ת למ"ד לעיל (דף קצב). תחילתו בפשיעה וסופו צאונס חייב אמאי פטור הא תחילתו בפשיעה היה לענין הוחמה וי"ל דלא מחייב אלא צאונס שיש לתלות שאם לא היה משנה אפשר שלא היה צא האונס כי הריא דלריפא דלורבני דאונס צא מחמת הפשיעה שאם היה מצינעם תחת הקרקע כדמשאל לא היו נגזרים אצל הכא כי הוחמה צהר כ"ש דלא לא שיהא והיה הולך צבקעה דהוה הוחמה והכי אמר רבא בהמפקד (לעיל דף ק"ו): גבי פשע זה וינאמה לאנס אפילו למ"ד חייב הכא פטור דמלאך המות מה לי הכא מה לי התם וא"ת שיליה הפועלים (לקמן דף ק"ג: ושם ד"ה א) גבי הניח עדרו וצא לעיר וצא ארי ודרס פטור ומוקי לה רבה דעל צבילנא דלא עיילי אינשי ופריך רבני תחילתו בפשיעה לענין גנבי וסופו צאונס הוא לענין ארי והתם אפילו לא פשע הוא ולא צא לעיר היה נארע האונס ומאי פריך וי"ל דשמתא אם היה שם היה מוליכין למרעה אחר קודם ציאת ארי כי כן דרך הרועים לרעות חצי היום צדה זו וחצי היום צדה אחר או שמתא אם היה שם הארי היה ירא לנא שם או היה מקיים ציה גם את הארי ואת הדוב הכה עבדך וצלאו הכי צריך לפרש הפשע התם כן דקאמר אין אומרים אילו היה שם היה מוליך אלא ^א אומרים אם היה יכול להזיל חייב ואם לאו פטור ואי אפשר לפרש צע"ה ורב אלפס פירש התם דאצ"י

לטעמיה דלמר צפרק המפקד (לעיל דף ק"ו: ושם) לא מצינעיא כו' אלא אפילו למ"ד פטור הכא חייב דהבאל דאגמא קטלה משמע דלמ"ד חייב א"ש צלאו האי טעמא אע"פ שהאונס היה נארע בכל ענין ויש לחות ראייתו דלמ"ד חייב נמי סמך האי טעמא דקאמר צסוף דהבאל דאגמא קטלה דאם לא כן תקשי ליה ממתינתין דהבאל דקאמר הוחמה צהר פטור ומיהו למה שנפרש לצסוף דהבאל לא חשיב תחילתה בפשיעה א"ש: **ואם** הוחמה מחמת המעלה חייב. וא"ת והיכי ידעינן צרישא דקתני הוחמה צהר פטור דשלא מחמת המעלה הוחמה וי"ל דראינו שלא הוחמה צעלייתה שעלתה צלא טורח והלכה אחר כן הרבה ולא היתה מויעה וצתרי הכי הוחמה וא"כ שלא מחמת מעלה היה ופטור: **בגון** שמתה מחמת אויר. פי' שידוע שאותו יוס היה אור משונה צהרים יותר מצבקעה או איכפא משלג או ממנוס והוי תחילתו וסופו בפשיעה ולהכי נקט להוליכה צהר והוליכה צבקעה ולא נקט להוליכה צהר זה והוליכה צהר אחר משום דאין גילות להשתנות אור אלא מהרים לצקעות אצל מהר להר ומצקעה לצקעה אין דרך אור להשתנות: **רבי** בר חנינא אמר שמתה מחמת אובצנא. שנתייגעה מחמת מלאכה וקף על גב דממת מלאכה ^א מ"מ כיון ששינה חייב שאם היה לו להוליכה צהר אפשר שאם היה מוליכה שם לא היתה מתייגעת מחמת אויר וסוף שאלט שם או אם היה לו להוליכה צבקעה לא היתה מתייגעת שם לפי שאין טורח שם כמו צהר ולהכי חייב אפילו למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו צאונס פטור אך על רבה דלמר כגון שהכיישה נחש קשה לריצ"ם אמאי נקט לדידיה הר ובקעה דה"ה מ"מ למינקט צקעה ובקעה אם ידוע שנמלא נחשים היום צבקעה ששינה להוליכה שם דלא שייך האי קלול להשתנות מהר לצקעה ור"י דרבה לטעמיה דאית ליה תחילתו בפשיעה וסופו צאונס חייב כדמשמע צס"פ השוכר את הפועלים (לקמן ד' ק"ג: ושם) מדפריך ליה אצ"י אמאי פטור תחילתו בפשיעה וסופו צאונס הוא והשתא א"ש דלהכי נקט הר ובקעה משום שהשתא הוי תחילתו בפשיעה לענין הוחמה והוחמה אצל אם שיהא מצקעה לזקעה היה פטור דליכא תחילתו בפשיעה כדכונס (צ"ק ד' נו: ושם) דפריך ארבה דלמר והוא שמתה הניחא למאן דלמר תחילתו בפשיעה וסופו צאונס פטור אלא למ"ד חייב מאי איכא למימר הוי מצי למיפריך דרבה אדרבה דאית ליה הכא חייב אי גרס צתרייהו רבה והשתא כל אלו אמוראים שבאין לתרץ סוצרים כרצא דלמר מלאך המות מ"ל הכא כו' דלאצ"י דלמר הבאל דאגמא קטלה א"ש שמתיתין צלאו הני שניי וחייב אפילו מתה כדרכה דלמר ההוא אוריא שהוליכה שם קטלה אע"פ שאין ידוע שיהא אותו אור רע כלל יותר מאור אחר דלאו דוקא נקט הבאל דאגמא ^א ה"ה כל שניי אור כדמוכח צשמעתין דהתם והא דנקט צסיפא הוחמה צהר והוחמה צבקעה חייב ה"ה מתה כדרכה כיון דהוי תחילתו בפשיעה אלא משום דצפטור דהר תני הוחמה אשמועינן אף על גב דחיימוס הוי צהר טעמא לצטור צבקעה לא מיפטור צהרי אלא אדרבה הוי טעמא לחיובא וא"ת והא שמעינן ליה מרישא דאפילו מתה כדרכה חייב משום דהוי תחילתו בפשיעה לענין הוחמה צהר וחיימוס צבקעה כ"ש צשמתה ע"י החלקה דהר וחיימוס דצקעה דמחייב וי"ל דאי לא אשמועינן צסיפא לא הוה ידעינן אמאי חשיב לה צרישא הוחמה צבקעה לחייבו אפילו צמתה כדרכה וא"ת ולרצא וכל האמוראים דהכא דפטרי צמתה כדרכה אמאי חייב תני הוחמה צהר והוחמה צבקעה

שנעשית אנגריא. שנטולה לעבודת המלך: **אומר** לו. משכיר לזוכר: **הרי שלך לפניך.** טלנה כמו שהיא סמויה ותלך שאף מולך גרס כמו מולי וטרה ^א ואשר אותה צדרכים. וגבי אנגריא נמי המתן עד שמשו צשאף מולך גרס ונפסק שנינו: **מסא** או נצברה. שמשפיד כל שכרו: **חייב** המשכיר למכור העור והנצילה לכלבים ולהסוף מעות ולהעמיד לו חמור או יסכור לו אחר צדמי נצילה שהרי חמור זה שיעד לו או יחזור לו שכרו: **גמ'** דקא מפליג. צין הוחמה להוחמה: **שמה מחמת אויר.** לא הוחמה ולא הוחמה ומתה מעמ"ה האולי ושניה פה יכול לומר לו לא מתה זו אלא מחמת אויר לא היתה לימודה ליגדל צבאיר הר וקשה לה או לא היתה לימודה צבאיר צקעה וקשה לה: **אובנא.** עייפות ויגיעה ממשאה. הוליכה צהר יכול לומר לו עייפות המעלה שעלתה לראש ההר והעיל לה מחמילה על כן עייפה לה לאחר זמן כשהלכה צדך החלקה ויגעה תחת משאה ומתה. ואם שינה להוליכה צבקעה אע"פ שלא ראינו אותה מועת ולא היום חס מאד לומר הוחמה י"ל אם הלכה צהר היה האור שולט שם וזמן צה כח ולא תיגע תחת משאה ^א צבקעה לא שלט שם אור והיא היתה חסרית כח ויגיעה לה:

נקרא
אפשר שאם היה מוליכה שם לא היתה מתייגעת מחמת אויר והרוח ששולט שם או אם היה לו להוליכה צבקעה לא היתה מתייגעת שם לפי שאין טורח שם כמו צהר ולהכי חייב אפילו למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו צאונס פטור אך על רבה דלמר כגון שהכיישה נחש קשה לריצ"ם אמאי נקט לדידיה הר ובקעה דה"ה מ"מ למינקט צקעה ובקעה אם ידוע שנמלא נחשים היום צבקעה ששינה להוליכה שם דלא שייך האי קלול להשתנות מהר לצקעה ור"י דרבה לטעמיה דאית ליה תחילתו בפשיעה וסופו צאונס חייב כדמשמע צס"פ השוכר את הפועלים (לקמן ד' ק"ג: ושם) מדפריך ליה אצ"י אמאי פטור תחילתו בפשיעה וסופו צאונס הוא והשתא א"ש דלהכי נקט הר ובקעה משום שהשתא הוי תחילתו בפשיעה לענין הוחמה והוחמה אצל אם שיהא מצקעה לזקעה היה פטור דליכא תחילתו בפשיעה כדכונס (צ"ק ד' נו: ושם) דפריך ארבה דלמר והוא שמתה הניחא למאן דלמר תחילתו בפשיעה וסופו צאונס פטור אלא למ"ד חייב מאי איכא למימר הוי מצי למיפריך דרבה אדרבה דאית ליה הכא חייב אי גרס צתרייהו רבה והשתא כל אלו אמוראים שבאין לתרץ סוצרים כרצא דלמר מלאך המות מ"ל הכא כו' דלאצ"י דלמר הבאל דאגמא קטלה א"ש שמתיתין צלאו הני שניי וחייב אפילו מתה כדרכה דלמר ההוא אוריא שהוליכה שם קטלה אע"פ שאין ידוע שיהא אותו אור רע כלל יותר מאור אחר דלאו דוקא נקט הבאל דאגמא ^א ה"ה כל שניי אור כדמוכח צשמעתין דהתם והא דנקט צסיפא הוחמה צהר והוחמה צבקעה חייב ה"ה מתה כדרכה כיון דהוי תחילתו בפשיעה אלא משום דצפטור דהר תני הוחמה אשמועינן אף על גב דחיימוס הוי צהר טעמא לצטור צבקעה לא מיפטור צהרי אלא אדרבה הוי טעמא לחיובא וא"ת והא שמעינן ליה מרישא דאפילו מתה כדרכה חייב משום דהוי תחילתו בפשיעה לענין הוחמה צהר וחיימוס צבקעה כ"ש צשמתה ע"י החלקה דהר וחיימוס דצקעה דמחייב וי"ל דאי לא אשמועינן צסיפא לא הוה ידעינן אמאי חשיב לה צרישא הוחמה צבקעה לחייבו אפילו צמתה כדרכה וא"ת ולרצא וכל האמוראים דהכא דפטרי צמתה כדרכה אמאי חייב תני הוחמה צהר והוחמה צבקעה